

ఆపదా మపహరారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||
 ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైసం జహి రావణిమ్ ||

అథ త్రయోదశ స్కంధః

విమానాత్తు సుసంక్రమ్య ప్రాకారం హరియూథపః |
 హనుమాన్ వేగవా నాసీత్ యథా విద్యుద్ధనాంతరే || 1

సంపరిక్రమ్య హనుమాన్ రావణస్య నివేశనాత్ |
 అదృష్ట్వా జానకీం సీతా మబ్రవీ ద్వచనం కపిః || 2

హనుమతా సీతాయాః అదర్శనే హేతువికల్పనమ్
 భూయిష్ఠం లోళితా అంకా రామస్య చరతా ప్రియమ్ |
 న హి పశ్యామి వైదేహీం సీతాం సర్వాంగశోభనామ్ || 3

పల్వలాని తటాకాని సరాంసి సరిత స్తథా |
 నద్యోఽని నూపనాంతాశ్చ దుర్గాశ్చ ధరణీధరాః |
 లోళితా వసుధా సర్వా న తు పశ్యామి జానకీమ్ || 4

ఇహ సంపాతినా సీతా రావణస్య నివేశనే |
 ఆఖ్యాతా గృధ్రరాజేన న చ పశ్యామి తా మహమ్ || 5

కిన్ను సీతాథ వైదేహీ మైథిలీ జనకాత్మజా |
 ఉపతిష్ఠేత వివశా రావణం దుష్టచారిణమ్ || 6

క్షిప్ర ముత్పతతో మన్యే సీతా మాదాయ రక్షసః |
 బిభ్యతో రామబాణానా మంతరా పతితా భవేత్ || 7

అథవా హ్రియమాణాయాః పథి సిద్ధనిషేవితే |
 మన్యే పతిత మార్యాయ హృదయం ప్రేక్ష్య సాగరమ్ || 8

రావణ స్యోరువేగేన భుజాభ్యాం పీడితేన చ |
తయా మన్యే విశాలాక్ష్యా త్యక్తం జీవిత మార్యయా || 9

ఉపర్యుపరి వా నూనం సాగరం క్రమత స్తదా |
వివేష్టమానా పతితా సముద్రే జనకాత్మజా || 10

అహో క్షుద్రేణ వానేన రక్షంతీ శీలమాత్మనః |
అబంధు ర్భక్తితా సీతా రావణేన తపస్వినీ || 11

అథవా రాక్షసేంద్రస్య పత్నీభి రసితేక్షణా |
అదుష్టా దుష్టభావాభి ర్భక్తితా సా భవిష్యతి || 12

సీతాయా అదర్శనాత్ హనుమతః వికల్పనమ్
సంపూర్ణచంద్ర ప్రతిమం పద్మపత్ర నిభేక్షణమ్ |
రామస్య ధ్యాయతీ వక్త్రం పంచత్వం కృపణా గతా || 13

హా రామ! లక్ష్మణ! ఇత్యేవం హౌ యోధ్యే! చేతి మైథిలీ |
విలప్య బహు వైదేహీ న్యస్తదేహా భవిష్యతి || 14

అథవా నిహితా మన్యే రావణస్య నివేశనే |
నూనం లాలప్యతే సీతా పంజరస్థేవ శారికా || 15

జనకస్య సుతా సీతా రామపత్నీ సుమధ్యమా |
కథ ముత్పలపత్రాక్షీ రావణస్య వశం వ్రజేత్ || 16

వినష్టా వా ప్రణష్టా వా మృతా వా జనకాత్మజా |
రామస్య ప్రియభార్యస్య న నివేదయితుం క్షమమ్ || 17

నివేద్యమానే దోష స్స్యాత్ దోషస్స్యా దనివేదనే |
కథం ను ఖలు కర్తవ్యం విషమం ప్రతిభాతి మే || 18

అస్మి న్నేవంగతే కార్యే ప్రాప్తకాలం క్షమం చ కిమ్ |
భవేదితి మతం భూయో హనుమాన్ ప్రవిచారయత్ || 19

యది సీతా మదృష్ట్యాహం వానరేంద్రపురీమితః |
గమిష్యామి తతః కో మే పురుషార్థో భవిష్యతి || 20

మమేదం అంఘనం వ్యర్థం సాగరస్య భవిష్యతి |
ప్రవేశ శైచవ అంకాయా రాక్షసానాం చ దర్శనమ్ || 21

కిం మాం వక్ష్యతి సుగ్రీవో హరయో వా సమాగతాః |
కిష్కింధాం సమనుప్రాప్తం తౌ వా దశరథాత్మజౌ || 22

గత్వా తు యది కాకుత్స్థం వక్ష్యామి పరమస్రియమ్ |
న దృష్టేతి మయా సీతా తత స్త్యక్ష్యతి జీవితమ్ || 23

హనుమతా అనర్థపరంపరయా ఉద్భావనమ్
పరుషం దారుణం క్రూరం తీక్ష్ణ మింద్రియతాపనమ్ |
సీతానిమిత్తం దుర్వాక్యం శ్రుత్వా స న భవిష్యతి || 24

తం తు కృచ్ఛ్రగతం దృష్ట్వా పంచత్వగతమానసమ్ |
భృశానురక్తో మేధావీ న భవిష్యతి లక్ష్మణః || 25

వినష్టౌ భ్రాతరో శ్రుత్వా భరతోఽపి మరిష్యతి |
భరతం చ మృతం దృష్ట్వా శత్రుఘ్నో న భవిష్యతి || 26

పుత్రాన్ మృతాన్ సమీక్ష్యాథ న భవిష్యంతి మాతరః |
కౌసల్యా చ సుమిత్రా చ కైకేయీ చ న సంశయః || 27

కృతజ్ఞ స్సత్యసంధ శ్చ సుగ్రీవః ప్లవగాధిపః |
రామం తథాగతం దృష్ట్వా తత స్త్యక్ష్యతి జీవితమ్ || 28

దుర్మనా వ్యథితా దీనా నిరానందా తపస్వినీ |
పీడితా భర్తృశోకేన రుమా త్యక్ష్యతి జీవితమ్ || 29

వాలిజేన తు దుఃఖేన పీడితా శోకకర్షితా |
పంచత్వం చ గతే రాజ్ఞి తారాపి న భవిష్యతి || 30

మాతాపిత్రో ర్వివాశేన సుగ్రీవవ్యసనేన చ |
 కుమారోఽప్యంగదః కస్మా ధ్ధారయిష్యతి జీవితమ్ || 31

భర్తృజేన తు దుఃఖేన హ్యభిభూతా వనోకసః |
 శిరాం స్యభిహనిష్యంతి తలై ర్ముష్టిభి రేవ చ || 32

సాంత్వే నానుప్రదానేన మానేన చ యశస్వినా |
 లాలితాః కపిరాజేన ప్రాణాన్ త్యక్త్యంతి వానరాః || 33

న వనేషు న శైలేషు న నిరోధేషు వా పునః |
 క్రీడా మనుభవిష్యంతి సమేత్య కపికుంజరాః || 34

సపుత్రదారా స్సామాత్యా భర్తృవ్యసనపీడితాః |
 శైలాగ్రేభ్యః పతిష్యంతి సమేత్య విషమేషు చ || 35

విష ముద్బంధనం వాపి ప్రవేశం జ్వలనస్య వా |
 ఉపవాస మథో శస్త్రం ప్రచరిష్యంతి వానరాః || 36

ఘోర మారోదనం మన్యే గతే మయి భవిష్యతి |
 ఇక్ష్వాకుకులనాశశ్చ నాశ శ్చైచ్ఛ వనోకసామ్ || 37

సోఽహం నైవ గమిష్యామి కిష్కింధాం నగరీమితః |
 న చ శక్త్యా మ్యహం ద్రష్టుం సుగ్రీవం మైథిలీం వినా || 38

మయ్యగచ్ఛతి చేహస్థే ధర్మాత్మానౌ మహారథౌ |
 ఆశయా తౌ ధరిష్యేతే వానరాశ్చ మనస్వినః || 39

హనుమతా ఆత్మకృత్య వికల్పనం
 హస్తాదానో ముఖాదానో నియతో వృక్షమూలికః |
 వానప్రస్థో భవిష్యామి హ్యదృష్ట్వా జనకాత్మజామ్ || 40

సాగరానూపజే దేశే బహుమూలఫలోదకే |
 చితాం కృత్వా ప్రవేశ్యామి సమిద్ధ మరణీ సుతమ్ || 41

- ఉపవిష్టస్య వా సమ్యక్ లింగినీం సాధయిష్యతః |
 శరీరం భక్షయిష్యంతి వాయసా శ్శాష్టపదాని చ || 42
- ఇదం మహర్షిభి ర్ద్వష్టం నిర్యాణ మితి మే మతిః |
 సమ్యగాపః ప్రవేక్ష్యామి న చేత్ పశ్యామి జానకీమ్ || 43
- సుజాతామూలా సుభగా కీర్తిమాలా యశస్వినీ |
 ప్రభగ్నా చిరరాత్రీయం మమ సీతా మపశ్యతః || 44
- తాపసో వా భవిష్యామి నియతో వృక్షమూలికః |
 నేతః ప్రతిగమిష్యామి తా మదృష్ట్యాసితేక్షణామ్ || 45
- యదీతః ప్రతిగచ్ఛామి సీతా మనధిగమ్య తామ్ |
 అంగద స్సహితై స్సర్వైస్వ రావనచైర్న భవిష్యతి || 46
- వినాశే బహవో దోషా జీవన్ భద్రాణి పశ్యతి |
 తస్మాత్ ప్రాణాన్ ధరిష్యామి ద్రువో జీవితసంగమః || 47
- ఏవం బహువిధం దుఃఖం మనసా ధారయన్ ముహూః |
 నాధ్యగచ్ఛత్ తదా పారం శోకస్య కపికుంజరః || 48
- రావణం వా వధిష్యామి దశగ్రీవం మహాబలమ్ |
 కామ మస్తు హృతా సీతా ప్రత్యాచీర్ణం భవిష్యతి || 49
- అథ వైనం సముక్షిప్య హ్యూపర్యుపరి సాగరమ్ |
 రామాయోపహరిష్యామి పశుం పశుపతేరివ || 50
- ఇతి చింతాం సమాపన్న స్సీతా మనధిగమ్యతామ్ |
 ధ్యానశోకపరీతాత్మా చింతయామాస వానరః || 51
- యావత్ సీతాం హి పశ్యామి రామపత్నీం యశస్వినీమ్ |
 తావదేతాం పురీం లంకాం విచినోమి పునః పునః || 52

సంపాతివచనా చ్చాపి రామం యద్యానయా మ్యహమ్ |
 అపశ్యన్ రాఘవో భార్యాం నిర్దహేత్ సర్వవానరాన్ || 53

ఇహైవ నియతాహారో వత్స్యామి నియతేంద్రియః |
 న మత్కృతే వినశ్యేయు స్సర్వే తే నరవానరాః || 54

అశోకవనికా చేయం దృశ్యతే యా మహాద్రుమా |
 ఇమా మధిగమిష్యామి న హీయం విచితా మయా || 55

వసూన్ రుద్రాంస్తథాదిత్యా నశ్వినౌ మరుతోఽపి చ |
 నమస్కృత్వా గమిష్యామి రక్షసాం శోకవర్ధనః || 56

జిత్వా తు రాక్షసాన్ సర్వా నిక్షాంకుకులనందినీమ్ |
 సంప్రదాస్యామి రామాయ యథా సిద్ధిం తపస్వినీ || 57

స ముహూర్త మివ ధ్యాత్వా చింతావగ్రథితేంద్రియః |
 ఉదతిష్ఠన్ మహాతేజా హనూమాన్ మారుతాత్మజః || 58

నమోఽస్తు రామాయ సలక్ష్మణాయ
 దేవ్యైచ తస్యై జనకాత్మజాయై |
 నమోఽస్తు రుద్రేంద్ర యమానిలేభ్యో
 నమోఽస్తు చంద్రార్క మరుద్గణేభ్యః || 59

స తేభ్యస్తు నమస్కృత్య సుగ్రీవాయ చ మారుతిః |
 దిశ స్సర్వా స్సమాలోక్య హ్యశోకవనికాం ప్రతి || 60

స గత్వా మనసా పూర్వ మశోకవనికాం శుభామ్ |
 ఉత్తరం చింతయామాస వానరో మారుతాత్మజః || 61

ధ్రువం తు రక్షో బహుళా భవిష్యతి వనాకులా |
 అశోకవనికాచింత్యా సర్వసంస్కారసంస్కృతా || 62

హనుమతః అశోకవనికాగమన సన్నాహః

రక్షిణ శ్చాత్ర విహితా నూనం రక్షంతి పాదపాన్ |
 భగవానపి సర్వాత్మా నాతిక్రోభం ప్రవృత్తి వై || 63

సంక్షిప్తోఽయం మయాత్మా చ రామార్థే రావణస్య చ |
 సిద్ధిం మే సంవిధాస్యంతి దేవా స్సర్లిగణా స్త్విహ || 64

బ్రహ్మ స్వయంభూ ర్భగవాన్ దేవా శ్చైవ దిశంతు మే |
 సిద్ధి మగ్నిశ్చ వాయుశ్చ పురుహూత శ్చ వజ్రభృత్ || 65

వరుణః పాశహస్త శ్చ సోమాదిత్యౌ తథైవ చ |
 అశ్వినౌ చ మహాత్మానౌ మరుత శ్శర్వ ఏవ చ || 66

సిద్ధిం సర్వాణి భూతాని భూతానాం చైవ యః ప్రభుః |
 దాస్యంతి మమ యే చాన్యే హ్యదృష్టాః పథిగోచరాః || 67

తదున్నసం పాండుర దంత మవ్రణం
 శుచిస్మితం పద్మపలాశలోచనమ్ |
 ద్రక్ష్యే తదార్యా వదనం కదా న్వహం
 ప్రసన్న తారాధిప తుల్యదర్శనమ్ || 68

క్షుద్రేణ పాపేన నృశంసకర్మణా
 సుదారుణాలంకృత వేషధారిణా |
 బలాభిభూతా హ్యబలా తపస్విని
 కథం ను మే దృష్టిపథేఽద్య సా భవేత్ || 69

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్రికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే త్రయోదశ స్కంధః